

ЦЕНТЪР ЗА ПОДКРЕПА НА ЖЕНИ В СЕЛО СТРАЖЕЦ
село Стражец, община Разград, ул. "Москва" 26, www.woman-rz.org

ГОДИШЕН ОТЧЕТ

2011г.

НАШИТЕ УСПЕХИ

- Защита на жените от насилие в различните му форми
- Безплатни консултации с адвокат;
- Консултации, индивидуални и фамилни срещи с психолог;
- Предоставяне на социални консултации;
- Беседи за запознаване със социалните и здравни права на жените;
- Съдействие за включване на жените в организирани от Дирекция "Бюро по труда" курсове за квалификация и преквалификация;

От 2003г. организацията развива **Дневен център за жени в неравностойно положение от различните етнически общности в село Стражец**. Семейното консултиране е с превантивна цел и насочено към семейства, където навременно могат да бъдат предотвратени проблеми, свързани с домашното насилие. Предлагат се Трудово посредничество; Курсове за квалификация; Психологическа подкрепа; Безплатни медицински прегледи; Юридическо консултиране; Социално консултиране; Развлекателни дейности с образователен характер.

Центърът за подкрепа на жени в с. Стражец получи дарение от Световния Фонд на жените, което спомогна за развитие на Дневния център като организация, работеща с жертви и извършители на насилие.

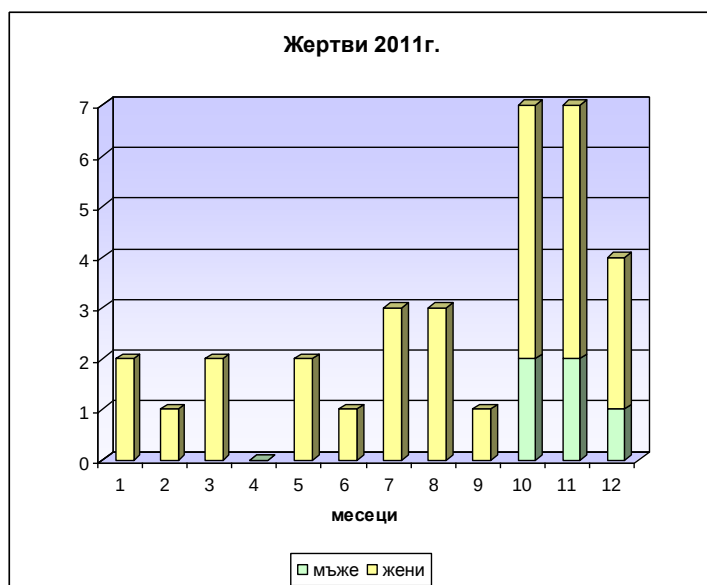
Основната цел на проекта е да ангажира местното население с полезни инициативи, да съдейства на жените в неравностойно положение, социалнослаби и самотни майки като им осигурява безплатна юридическа и психологическа подкрепа - консултации, съвети, информация, обучения, срещи с представители на институции за разрешаване на важни за тях социални, икономически и други въпроси; изваждане на жените от социална изолация, емоционална нестабилност, трудности при реализиране на пазара на труда, липса на желание за образование и развитие, липса на ясни цели в живота, следствие от домашно насилие.

Конкретни цели на проекта са: психотерапевтична работа, възстановителни и рехабилитационни услуги за жертви на домашно насилие; Предоставяне на правна защита на жени-жертви на насилие; Работа с извършители на насилие за изпълнение на мерките по чл. 5, ал.1, т.5 и 6 от Закона за защита срещу домашно насилие; Гражданско наблюдение на съдебни дела във връзка с приложението на Закона за защита срещу домашното насилие; Семейно консултиране - специализирана подкрепа за бивши клиенти на Дневния център; Трудово посредничество и намиране на работа на целевите групи, с които работи Центъра за подкрепа на жени – с. Стражец;

Проектът се осъществява с партньор СНЦ «Център на НПО в Разград», който от 2005г. работи по проблемите на домашното насилие и има много богат опит в тази област. Много полезни за развитието на капацитета на организацията ще бъдат установените трайни и ефективни партньорства с публични институции в Разград – Районно управление «Полиция», Районен съд, Регионална дирекция за социално подпомагане и РИОКОЗ. Ефективната защитата на жертвите на домашно насилие изисква координация и съвместна дейност между НПО, местната полиция, съда и прокуратурата. Проектът продължава и през 2010 година.

Прилагането на Закона за защита срещу домашното насилие в община Разград има шестгодишна история. Налице са първите добри практики и реални резултати – над 110 заведени съдебни дела само в Районен съд - Разград, предоставени са услуги на повече от 210 жертви на домашно насилие и 55 извършители.

месец	жертви		извършители	
	мъже	жени	мъже	жени
януари	0	2		1
февруари	0	1	1	
март	0	2		
април	0	0		
май	0	2		
юни	0	1		
юли	0	3		
август	0	3	1	
септември	0	1		
октомври	2	5	1	
ноември	2	5	1	
декември	1	3	1	
общо	5	28	5	1

Консултативният център по проблемите на домашното насилие, с гореща телефонна линия, се развива много успешно, като нова социална услуга за местната общност.

До момента в Консултативния център по проблемите на домашното насилие са потърсили помощ над 180 потърпевши от домашно насилие и са предоставени над 630 консултации.

Наблюдава се увеличаване на заведените дела по този закон и засилена активност на местната полиция. Съдилищата прилагат

правилно законът и осигуряват необходимата защита на жертвите.

Преки ползватели на Консултативния център са жертви на домашно насилие включени в програма за възстановяване. За тях се организират консултации, беседи, безплатна съдебна защита по Закона за защита от домашно насилие.

Възстановителна програма за жертви на домашно насилие

Основни цели на програмата:

- 1) укрепване на психологическия статус
- 2) преодоляване на стреса
- 3) използване на стратегия за справяне с проблемите
- 4) преодоляване на асертивността и ресоциализация
- 5) изследване на хипотезите и провеждане на серия от психологически консултации, които могат да преминат във семейно консултиране или включване в групова терапия на жертвата на насилие.

Социалните услуги се основават на социална и психологическа работа и са насочени към подкрепа на подпомаганите лица за осъществяване на ежедневните дейности и за социално включване

При първа среща с жертва на домашно насилие се провежда разговор и се въвежда пострадалото лице (жертвата на насилие) в обстановката на Консултативния център. Сключва се споразумение между Център на НПО и жертвата на насилие. Изготвя се индивидуален план и план за действие за период от 6 месеца. В плана за действие се определя цел на индивидуалната възстановителна програма на жертвата на насилие. Изготвя се досие, в което се прилагат копие от съдебната заповед, копие от лична карта, оценката на потребностите, индивидуалния план и плана за действие. Основни принципи на работа на психолга в Консултативния център са:

- Не трябва да се очаква да бъде постигнат успех веднага. Консултирането е трудна дейност и обикновено са нужни години за неговото изучаване и практикуване.
- Никога не трябва да се подценява значението на първия етап. Много е важно да се получи цялата необходима информация и да се създаде взаимоотношението клиент-консултиращ.
- Задължително е да се запази неутрална позиция и да се избягва даването на насоки.
- Не трябва да се започва конфронтиране с клиентите докато консултантът не е сигурен че се противопоставя на истинския проблем.
- Не всички умения трябва да се използват едновременно.
- Консултирането не е оказване на влияние. Клиентът сам трябва да открие кое е най-добре за него, дори и консултиращият да не е съгласен с това.
- Някои клиентки няма да откликнат на консултирането.

Специализирана програма за извършители на домашно насилие.

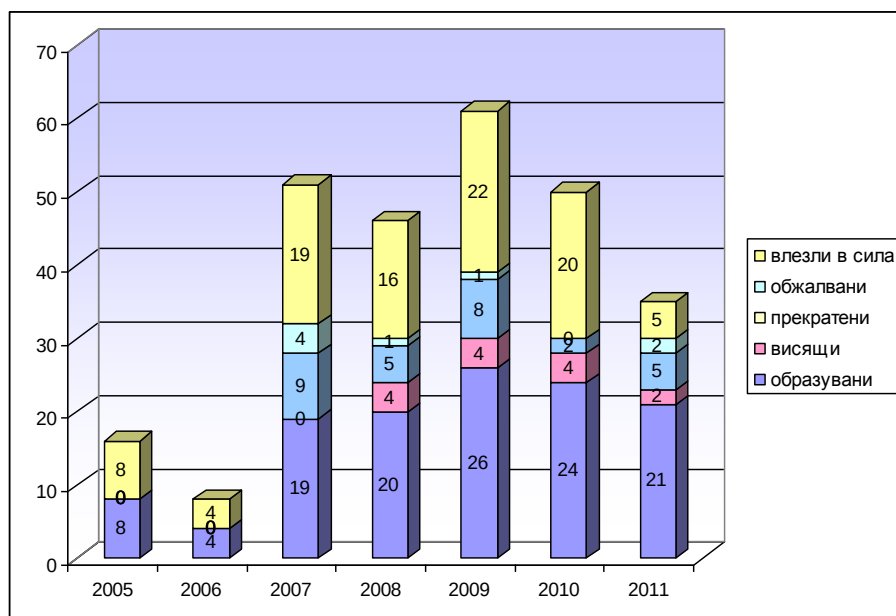
До момента над 30 извършители на домашно насилие ползват услугите на специалистите от Центъра за домашно насилие и участват в специализирана програма за работа с извършители на насилие. Те са насочвани от Районен съд - Разград и са с влязло в сила решение по Закона за защита от домашното насилие.

Специализираната програма за извършители на домашно насилие е съвкупност от консултации и дейности, които имат за цел да оценят и превъзпитат качествата на осъденото лице за поправимост и превенция на проявите на агресия.

Въз основа на съдебна заповед извършителите на домашно насилие се осъждат да посещават Центъра за социална рехабилитация и интеграция за участие в специализирана програма.

По време на консултацията се извършва социална оценка – въз основа на анализа на оценка на потребностите се правят изводи, които ще бъдат основа за изготвянето на индивидуален план и план за действие. Изготвя се индивидуален план и план за действие за период от 6 месеца, в който се определя цел на индивидуалната специализирана програма на осъдения. Сключва се споразумение между Центъра и извършителя. Изготвя се лично досие, в което се прилагат копие от съдебната заповед, копие от лична карта, всички останали документи на Центъра. Всяко досие се съхранява минимум 7 години. Всички документи се съхраняват в личното досие на потребителя и служат за проследяване на случая.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
образувани	8	4	19	20	26	24	21
висящи	0	0	0	4	4	4	2
прекратени	0	0	9	5	8	2	5
обжалвани	0	0	4	1	1	0	2
влезли в сила	8	4	19	16	22	20	5

С помощта на Центъра в Районен съд - Разград са заведени над 100 дела по Закона за защита от домашното насилие.

.През 2011г. Са образувани 21 бр. дела по ЗЗДН.

В Консултативния център ние предлагаме подкрепа на жертвите на домашно насилие и терапевтични програми за извършителите. Същевременно следим как се изпълняват

съдебните решения и съответно – наказания. При установена вина съдът винаги налага една или всички шест ограничителни мерки за защита. Задължително съдът налага и глоба от 200 до 1000 лв. на извършителя на домашно насилие. Установихме, че постановените парични санкции-глоби по принцип трябва да се събират от Агенцията за държавни вземания към Министерство на финансите.

Наблюдението върху прилагането на Закона за защита от домашното насилие показва сравнително рядко използване от гражданите. Според нас законът продължава да е недостатъчно познат за хората, независимо че процентът на наблюдаваните съдебни дела е близо една трета от гражданските процеси в проучването.

Констатираме други проблеми в съдилищата, където е налице сравнително богат опит по прилагането на ЗЗДН. Обичайната практика делата по тези искове да се насрочват близо един месец след датата на подаването им, поставя ищците в сложна ситуация. Обикновено жертвите на домашно насилие, решили да потърсят съдебна защита срещу посегателството в домашни условия, живеят в общо жилище с извършителя на агресията. Това ги излага на риск от последващо насилие и на натиск от страна на насилника да се оттегли молбата. В над 40% от случаите жертвите се отказват от завеждане на дело.

За съда това е рутинна процедура на доброволен отказ от търсенето на права, която автоматично прекратява съдебното дирене. В действителност зад подобен акт често се крият човешки трагедии, без оптимистични възможности за разрешаването на проблема.

Липсата на действителна защита докато трае съдебния процес обективно намалява значението на самия закон и поставя под въпрос силата на неговото въздействие върху обществената и съдебна практика. Нашето мнение е, че подкопава увереността на хората, в силата на държавата като гарант на техните права. Създава се усещането за правосъдие, което не е в полза на обикновения човек, независимо дали той определя себе си като представител на уязвима социална група или има самочувствието на пълноценен гражданин, подложен на насилие в скритото от обществото пространство на дома и личния бит.

Негативните фактори, в повечето случаи породени от психологически предпоставки, биха могли да се минимизират, ако съдилищата отчетат особеностите на случаите на домашното насилие и въведат практика жалбите на жертвите да стигат максимално бързо в съдебна зала.

Законодателят може да предвиди и механизъм, при който съдът да има право да проучва обстоятелствата, наложили пострадалият от домашно насилие да оттегля жалбата си, отказвайки се от съдебна защита.

Промени са необходими и при прилагането нормите на ЗЗДН и вън от съдебната зала. За да се избягнат рецидиви съдът трябва да въведе трайни практики да насочва извършителите на домашно насилие към участие в специализирани програми, а отказът те да се посещават - да се криминализира. За да се осигурят средства за подобни програми и да се повиши превантивния ефект, извършителите на насилие може да бъдат задължени да заплащат такси за участие в специализираните програми, предлагани от неправителствени организации, ангажирани с проблема.

Специално внимание заслужава съдебната практика в Районен съд – Разград, където са разгледани над 168 съдебни дела за последните шест години. Съдът е създал успешни механизми за разглеждане на съдебните дела, събиране на доказателства, сътрудничеството с институциите и неправителствените организации.

В рамките на процеса съществува добрата практика да се търси взаимноизгодно уреждане на отношенията, по пътя на съдебната спогодба.

Няма напредък относно нарушени ята на съдебната заповед от страна на извършителите и ролята на прокуратурата. Все още прокуратурата не следи за изпълнението на съдебните решения от страна на извършителите. По-голямата част

от извършителите не посещават специализираните програми. Това е нарушение на съдебното решение според чл. 296 от НК. Според нас служителите на държавното обвинение бездействат по отношение на приложението на ЗЗДН. Имаме наблюдение над работата на РП – Исперих по този закон. Смятаме, че има много добър напредък относно приложението на закона там.

Прокуратурата и отчасти полицията в някои общини в област Разград не обръщат необходимото внимание на спазването на заповедите за защита и домашното насилие не получава адекватно по значението си противодействие от държавните институции.

Пасивната роля на прокуратурата засилва негативната тенденция за неизпълнение на съдебните решения, особено от осъдения извършител на домашно насилие.

Обясненията могат да бъдат няколко: липсата на опит у полицията и прокуратурата; нежелание за намеса в семейни отношения и т.нар. „битови скандали“, мъжка солидарност - над 90% от нарушителите са мъже, а основният състав на МВР служителите е съставен от представители на силния пол.

По мнение на прокурори текстовете на самият Закон за защита от домашното насилие не дават възможност за събиране на сериозни доказателства. Само с една подписана декларация злонамерен гражданин може да злоупотреби и да поиска заповед за защита. Опасността е голяма, когато с този единствен аргумент се искат всички предвидени от закона ограничителни мерки, включително напускане на общото жилище и настаняване на децата при жертвата.

Наблюдава се тенденции, че гражданите не са информирани как да се справят с домашното насилие, какви стъпки да предприемат и към кого и как да се обърнат за помощ. В нито едно от делата не е споменавано да са проведени консултации в център за превенция или за пострадали от домашно насилие.

Районен съд - Разград наблюдава следната тенденция за последните две години – увеличение на случаите на насилие деца срещу родители. Все още обаче преобладават случаите на домашно насилие между съпрузи. Две са основните причини посочени от съдиите в Районния съд, а именно – алкохол и ревност, липса на доверие. В такива случаи обикновено физическото и психическото насилие са продължаващи във времето. Регистрирани са случаи на повтарящи се дела, т.е. след изтичане срока на заповедта домашното насилие се възобновява и продължава. През 2011г. в съда се наблюдава в пъти повече оттеглени молби в сравнение с предходни години. Ако става дума за насилие деца – родители, една от основните причини е, че жените подали жалба изпитват срам и се чувстват виновни заради децата си. В други случаи у жертвите липсва увереност в резултата и ползата от производството. Някои от тях се страхуват от ответна реакция от страна на извършителя, по време или след изтичане срока на заповедта. Не е за пренебрегване икономическата зависимост на жертвите от извършителите в много от случаите. Определен процент на прекратените дела се дължи на извън съдебно споразумение между страните и обещанието от страна на извършителя за преустановяване на насилието.

Недостатъци и трудности при прилагане на закона:

- Недостатъчна популярност на закона
- Трудна доказуемост на психическото и икономическото насилие; насилие извършено в присъствие на деца, както и ограничаването на личните права и свободи

- Част от институциите отказват да издават документи за установено домашно насилие или създават пречки.
- Слаба инициатива за използване на законовите мерки от страна на жертвите, обусловено главно от финансови причини;
- Медицинските служители са неизползван до момента ресурс, те не са обучени добре да разпознават домашното насилие да докладват случаите в полицията, както и да насочват жертвите да търсят подкрепа към Консултативния център;
- Липсват Кризисни центрове в област Разград
- Липсва практика за прилагане на закона от образователните институции
- Липсва регистър на случаите по домашно насилие в някои от институциите
- Липсва предварително планиране на дейността на институциите, за да се следи дейността на всяка и да се проследяват общите случаи
- Липсва практика да се установява местоживеенето и местата за социални контакти на жертвите в „ограничителните заповеди”
- Няма установен и уеднаквен механизъм за ефективно взаимодействие между институциите при случаи на домашно насилие

Препоръки към приложението на ЗЗДН

- Да се въведе практика, при която съдът служебно да проверява имущественото състояние на ответника, преследван от закона за домашно насилие, за да може да се определи адекватно размера на паричната глоба, налагана на виновния по чл 6 (4).
- Законът да предвиди механизъм, при който съдът може да открие обстоятелствата, наложили пострадалият гражданин да оттегли жалбата си от съда. Проучването да има за цел да предпази жертвите от повторен натиск, който се прилага върху тях, за да се откажат от съдебна защита.
- Съдът със свое решение да задължава виновния за домашното насилие да заплаща разходите по възстановителната програма на пострадалите и таксите за личното му участие в специализираните програми срещу агресията.
- Да се ускори разглеждането на съдебните дела, с цел превенция на бъдещи конфликтни ситуации, които биха принудили жертвите да изтеглят съдебните жалби – съдът да насрочва открито съдебно заседание преди установения краен срок от 30 дни.
- Отказът на извършителите за участие в специализирана програма да се криминализира, като се приложат наказания, предвидени в НК.
- Да се предвиди законова възможност съдът със свое решение да задължава виновния за домашното насилие да заплаща разходите по възстановителната програма на пострадалите и таксите за личното му участие в специализираните програми срещу агресията.
- При повторен акт на домашно насилие, в нарушение на съдебна заповед, размерът на глобите да се увеличава двойно.

- Националната агенция за приходите да прилага мерки за ефективно събиране на наложените съдебни глоби, за да се засили сакциониращия характер на закона.
- Да се преразгледа и усъвършенства ефективността на Инструкцията за взаимодействие и обмен на информация на НАП с Висшия съдебен съвет.¹
- Необходимо е да се създадат сериозни механизми всички длъжници да плащат задължително наложените глоби: институциите, местните власти и банките да не обслужват длъжниците, да не може да се регистрира моторно превозно средство, прехвърляне на собственост.
- Да се изработят механизми за взаимодействие между полицията, прокуратурата, съда и неправителствените организации (доставчици на социални услуги) по прилагане на Закона за защита от домашното насилие.
- Агенцията за социално подпомагане, съвместно с Министерство на правосъдието, което е отговорно за прилагане на ЗЗДН, да утвърди методика за нови социални услуги по превенция на домашното насилие.
- Държавата да подкрепя създаване на постоянно действащи центрове, в които пострадалите лица да могат да получат квалифицирана помощ, за да се възстановят, да могат да продължат съдебните дела и получат съдебна защита.
- Да се организира информационна кампания за популяризиране на закона и годишни срещи за запознаване с практиките и промени в законодателството.

¹ До 05.2010г. документът има действие между Агенцията за държавни вземания, която се вля в НАП.